

Pielikums
Izglītības un zinātnes ministrijas
(datumu skatīt laika zīmogā)
rīkojumam Nr. 1-2e/25/138

Apstiprināta
ar Izglītības un zinātnes ministrijas
2025. gada (datumu skatīt laika zīmogā)
rīkojumu Nr. 1-2e/25/138

Publiskā finansējuma ikgadējais uzraudzības un atgūšanas mehānisms Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021. – 2027. gadam 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana kopējā P&A sistēmā" 1.1.1.2. pasākuma "RIS3 pētniecības un inovācijas centri" projektos

I. Terminu skaidrojumi

Ar saimniecisku darbību nesaistīts projekts – projekts, ko Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021. – 2027. gadam 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana kopējā P&A sistēmā" 1.1.1.2. pasākuma "RIS3 pētniecības un inovācijas centri" (turpmāk – 1.1.1.2. pasākums) ietvaros īsteno finansējuma saņēmējs un sadarbības partneris, kas atbilst Komisijas 2014. gada 17. jūnija Regulas Nr. 651/2014, ar kuru noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108. pantu (turpmāk – Komisijas Regula Nr. 651/2014¹ 83. punktā minētajai pētniecības organizācijas definīcijai (turpmāk – pētniecības organizācija).

Darbība, kurai nav saimnieciska rakstura – pētniecības organizācijas pamatdarbība, kura neietilpst Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk – Līgums par Eiropas Savienības darbību)² 107. panta 1. punktā noteiktajā darbības jomā un kuras izpausmes veidi ir šādi:

- a) tiek īstenota neatkarīga pētniecība un izstrāde, lai gūtu vairāk zināšanu un labāku izpratni, tostarp īstenota kopīga pētniecība un izstrāde, kad pētniecības organizācija vai pētniecības infrastruktūra iesaistās efektīvā sadarbībā. Pētniecības un izstrādes pakalpojumu sniegšana, pētniecība un izstrāde, ko veic uzņēmumu uzdevumā, netiek uzskatīta par neatkarīgu pētniecību un izstrādi;
- b) pētniecības rezultāti tiek izplatīti bez ekskluzivitātes un diskriminēšanas, tai skaitā izmantojot mācīšanu, brīvas piekļuves datubāzes, atklātas publikācijas vai atklātā pirmkoda programmatūru;
- c) zinātniskās un tehnoloģiskās pārneses darbības, ja:
 - zinātniskās un tehnoloģiskās pārneses darbības veic pētniecības organizācijas nodaļa vai pētniecības organizācijas meitas sabiedrība (tāda komercsabiedrība, kurā mātes sabiedrības līdzdalības daļa pārsniedz 50 % vai kurā mātes sabiedrībai ir balsu vairākums un kura atbilst Ministru kabineta 2025. gada 4. februāra noteikumu Nr. 88 "Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.

¹ Pieejama: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj/?locale=LV>

² Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A12016ME%2FTXT>

– 2027. gadam 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana kopējā P&A sistēmā" 1.1.1.2. pasākuma "RIS3 pētniecības un inovācijas centri"" (turpmāk – MK noteikumi Nr. 88)³ 2.8. apakšpunktā minētajai pētniecības organizācijas definīcijai), pētniecības organizācija kopīgi ar citām pētniecības organizācijām vai pētniecības organizācija ar trešajām pusēm, atklātā konkursā slēdzot līgumus par noteiktiem pakalpojumiem;

- visa peļņa no šādas darbības tiek atkal ieguldīta pētniecības organizācijas vai pētniecības struktūras pamatdarbībā;

d) publiska izglītība, lai vairotu un uzlabotu cilvēkresursu prasmes, kas tiek nodrošināta valsts izglītības sistēmas ietvaros un galvenokārt vai pilnībā ir valsts finansēta un uzraudzīta.

Papildinoša saimnieciskā darbība (turpmāk – PSD) – ar PSD saprot darbības, kas ir tieši saistītas ar 1.1.1.2. pasākuma projekta ietvaros iegādātās pētniecības infrastruktūras ekspluatāciju un tai nepieciešamas vai nesaraucjami saistītas ar tās galveno ar saimniecisko darbību nesaistīto izmantojumu, patērējot tādu pašu resursu (piemēram, materiāli, aprīkojums, darbspēks, pamatkapitāls) apjomu kā ar saimniecisko darbību nesaistītajām pamatdarbībām, piemēram, līgumpētījumi⁴.

Papildpakalpojumi - izmantojot projektu ietvaros modernizēto infrastruktūru sniegtie pakalpojumi, kurus galvenokārt izmanto tikai ar saimniecisko darbību nesaistītai darbībai un kuriem pašiem par sevi nebūtu ietekmes uz tirdzniecību un konkurenci Eiropas Savienības iekšējā tirgū, piemēram, papildpakalpojums nesaimnieciskai infrastruktūrai ir maksas kopēšanas pakalpojumi studentiem universitātē u.tml.⁵.

Saimnieciskā darbība – tāda darbība, kur piedāvā preces vai pakalpojumus attiecīgā tirgū. Saimnieciskā darbība netiek konstatēta, piemēram, kad darbība ir saistīta vienīgi ar valsts pārvaldes funkciju un pārvaldes uzdevumu vai deleģēto pārvaldes uzdevumu izpildi, tai skaitā, ja publiskas personas infrastruktūra tiek iznomāta publiskās pārvaldes institūcijai vai privātpersonai pārvaldes funkciju vai pārvaldes uzdevumu veikšanai.

Kombinēta atbalsta projekts - projekts, kuru veido:

- ar saimniecisku darbību nesaistīta projekta daļa, uz kuru attiecināmi ar saimniecisku darbību nesaistīta projekta nosacījumi;
- ar saimniecisku darbību saistīta projekta daļa, kuras ietvaros modernizēto infrastruktūru tās amortizācijas periodā izmanto pētniecības organizācijas saimnieciskajā pamatdarbībā.

Pētniecības infrastruktūra – projekta ietvaros iegādātā zinātniskā aparatūra, aprīkojums, instrumentu komplekti, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas un citi materiālie aktīvi.

³ Pieejami: <https://likumi.lv/ta/id/358429-eiropas-savienibas-kohezijas-politikas-programmas-2021-2027-gadam-1-1-1-spezifiska-atbalsta-merka-petniecibas-un-inovaciju>

⁴ Līgumpētījumi, to veikšanai tiek izmantoti tie paši resursi (iekārtas un darba spēks). Pētniecības organizācija pasūta noteikta veida pētījumu, kuram jāizmanto tā pati pētniecības infrastruktūra, kas nesaimnieciskajiem pētījumiem.

⁵ Atbilstoši Eiropas Komisijas sniegtajam skaidrojumam e-State Aid Wiki sistēmā

Pētniecības infrastruktūras amortizācijas periods – pētniecības infrastruktūras lietderīgās lietošanas laiks, kuru nosaka atbilstoši noteikumiem par grāmatvedības uzskaites kārtību budžeta iestādēs.

II. Vispārīga informācija

1. Metodika "Publiskā finansējuma ikgadējais uzraudzības un atgūšanas mehānisms Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021. – 2027. gadam 1.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Pētniecības un inovāciju kapacitātes stiprināšana un progresīvu tehnoloģiju ieviešana kopējā P&A sistēmā" 1.1.1.2. pasākuma "RIS3 pētniecības un inovācijas centri" projektos" (turpmāk – metodika) nosaka pamatprincipus 1.1.1.2. pasākuma projektu ikgadējai PSD uzraudzībai un nelikumīga komercdarbības atbalsta atgūšanai, ja tiek pārsniegts PSD noteiktais apjoms 1.1.1.2. pasākuma projektā iegādātās pētniecības infrastruktūras amortizācijas periodā (turpmāk – ikgadējās uzraudzības periods) vai kombinēta atbalsta projekta gadījumā saimnieciskās darbības īpatsvars ir lielāks nekā valsts atbalsta piešķiršanas dienā prognozēts.

2. Metodika izstrādāta, balstoties uz iepriekšējo pieredzi, pārbaudi un revīziju rezultātiem un ieteikumiem, kā arī pareizas finanšu pārvaldības principiem, ievērojot šādus normatīvos aktus, dokumentus un skaidrojošos materiālus:

- 2.1. MK noteikumi Nr. 88;
- 2.2. Līgums par Eiropas Savienības darbību;
- 2.3. Komisijas Regula Nr. 651/2014;
- 2.4. Komisijas paziņojums par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā minēto valsts atbalsta jēdzienu (2016/C 262/01)⁶;
- 2.5. Komisijas paziņojums "Pētniecībai, izstrādei un inovācijai piešķiramā valsts atbalsta nostādnes" (Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis, 2022. gada 28. oktobris, Nr. C 414/1)⁷;
- 2.6. Konkurences Ģenerāldirektorāta e-State Aid WIKI sistēmā (turpmāk – e-State Aid WIKI sistēma) sniegtie skaidrojumi par atgūšanas mehānismu un atgūstamā publiskā finansējuma aprēķināšanas metodiku;
- 2.7. Finanšu ministrijas skaidrojošais materiāls par PSD (ancillary activity)⁸.

3. 1.1.1.2. pasākuma projekta PSD uzraudzību un nelikumīgā komercdarbības atbalsta atgūšanu veic Centrālā finanšu un līgumu aģentūra kā sadarbības iestāde (turpmāk – sadarbības iestāde) atbilstoši MK noteikumu Nr. 88 43. un 44. punktā. punktā noteiktajam.

4. Projekta ikgadējās uzraudzības periodu pētniecības organizācija nosaka atbilstoši pētniecības infrastruktūras amortizācijas periodam, kas sākas ar vienošanos par projekta īstenošanu noslēgšanu un nepārsniedz projekta dzīves cikla laiku (10 gadi atbilstoši MK noteikumu 59. punktam).

III. Prasības pētniecības organizācijai ikgadējās uzraudzības nodrošināšanai

5. Lai, saskaņā ar MK noteikumu Nr. 88 42. punktā noteikto, 1.1.1.2. pasākuma atbalsts ar saimniecisko darbību nesaistīta projekta vai projekta daļas⁹ ietvaros netiktu kvalificēts kā komercdarbības atbalsts, pētniecības infrastruktūrā, kuru izmanto pētniecības organizācijas darbībai, kurai nav saimnieciska rakstura, ir pieļaujama PSD veikšana ne vairāk kā 20 % apmērā no attiecīgās pētniecības infrastruktūras gada jaudas laika vai finanšu izteiksmē¹⁰.

⁶Pieejams: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/ALL/?uri=CELEX:52016XC0719(05))

⁷ Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=OJ%3AC%3A2022%3A414%3AFU> L

⁸ Pieejams: <https://www.fm.gov.lv/lv/media/504/download>

⁹ MK noteikumu Nr. 88 29.2.1. apakšpunkts.

¹⁰ Kombinēta projekta gadījumā tiek lietota tikai laika metode.

6. Ja pētniecības organizācija veic gan darbību, kurai nav saimnieciska rakstura, gan saimniecisku darbību, tā nodala darbību veidus un to izmaksas, finansējumu un ieņēmumus tā, lai efektīvi novērstu saimnieciskās darbības šķērssubsidēšanu darbību un ar tām saistīto finanšu plūsmu ietvaros saskaņā ar MK noteikumu Nr. 88 27.3. apakšpunktu.

7. 1.1.1.2. pasākuma projektā ir pieļaujamas pētniecības infrastruktūras attīstības izmaksas saskaņā ar MK noteikumu Nr. 88. 35.3. apakšpunktu.

8. Ja 1.1.1.2. pasākuma projekta īstenošanas rezultātā iegādāto pētniecības infrastruktūru paredzēts izmantot PSD veikšanai, pētniecības organizācijai finanšu vadības un grāmatvedības politikas aprakstā ir jābūt ietvertai kārtībai, kurā PSD ikgadējās uzraudzības nodrošināšanai ir iekļauta vismaz šāda informācija:

8.1. kārtība, kādā pētniecības organizācija nodala projekta īstenošanas finanšu plūsmas no citām pētniecības organizācijas darbībām un finanšu plūsmām projekta īstenošanas laikā un pētniecības infrastruktūras ikgadējās uzraudzības periodā, tai skaitā:

8.1.1. ar saimniecisku darbību nesaistītu pamatdarbību un ar tām saistītās finanšu plūsmas nodalīšana no saimnieciskām pamatdarbībām un ar tām saistītām finanšu plūsmām;

8.1.2. pamatdarbības un ar tām saistītās finanšu plūsmas nodalīšana no pārējām institūcijas darbībām – papildpakalpojumiem un ierobežotas jomas darbības, un ar tām saistītajām finanšu plūsmām;

8.2. ir noteikta PSD jaudas aprēķina metode laika vai finanšu izteiksmē un skaidrojums, kā nosaka (aprēķina) PSD iedalīto jaudu laika vai finanšu izteiksmē. Pētniecības organizācija izvēlas vienu no pētniecības infrastruktūras jaudas aprēķina metodēm (finanšu vai laika), kuru nepieciešamības gadījumā drīkst mainīt vienu reizi līdz projekta noslēguma maksājuma pieprasījuma apstiprināšanai sadarbības iestādē. Pēc projekta noslēguma maksājuma pieprasījuma apstiprināšanai sadarbības iestādē izvēlēta PSD aprēķina metode tiek piemērota un nevar tikt mainīta visā pētniecības infrastruktūras ikgadējās uzraudzības periodā. Ja pētniecības organizācijai ir iegādātas vairākas pētniecības infrastruktūras vienības, katrai pētniecības infrastruktūras vienībai var noteikt citu PSD aprēķina metodi. Ja projekta ietvaros vairākas pētniecības organizācijas (finansējuma saņēmējs un sadarbības partneris) iegādājas pētniecības infrastruktūru, katrai pētniecības organizācijai var būt atšķirīga PSD aprēķina veids. Aprēķins veicams atbilstoši sākotnēji izvēlētajam veidam laika vai finanšu izteiksmē;

8.3. ir noteikts PSD ikgadējās uzraudzības periods – atbilstoši pētniecības infrastruktūras amortizācijas periodam;

8.4. PSD jēdziens un veidi, tai skaitā darbības, kuru īstenošanai tiek izmantota projekta ietvaros iegādātā pētniecības infrastruktūra;

8.5. PSD uzraudzības un kontroles kārtība, lai nodrošinātu atbilstību vienošanās par projekta īstenošanu un MK noteikumu Nr. 88 42. punkta nosacījumiem;

8.6. nelikumīgā komercdarbības atbalsta atmaksas kārtība (tajā skaitā, finanšu avots), gadījumā, ja pētniecības organizācija, sadarbības iestāde vai cita uzraugošā iestāde ir konstatējusi komercdarbības kontroles normu pārkāpumu.

9. Šīs metodikas 8. punktā minētajai pētniecības organizācijas kārtībai ir jābūt izstrādātai un apstiprinātai ne vēlāk kā līdz pirmā pārskata PSD uzraudzībai (metodikas pielikums) sagatavošanas termiņam, kas noteikts šīs metodikas 10. punktā.

10. Pētniecības organizācija sākot ar nākamo gadu pēc vienošanās par projekta īstenošanu noslēgšanas katru gadu visā ikgadējās uzraudzības periodā atbilstoši šīs metodikas pielikumā pievienotajai veidlapai (izvēloties atbilstošo aprēķina metodi) sagatavo pārskatu par PSD apjomu par iepriekšējiem 12 mēnešiem (turpmāk – pārskats).

11. Pētniecības organizācijai visā modernizētās pētniecības infrastruktūras ikgadējās uzraudzības periodā ir pienākums šīs metodikas 10. punktā minēto pārskatu, pārskatā iekļauto aprēķinu pamatojošos dokumentu oriģinālus vai normatīvajos aktos par dokumentu izstrādāšanu un noformēšanu noteiktajā kārtībā apliecinātas to kopijas un citu PSD uzraudzībai nepieciešamo informāciju uzglabāt un uzkrāt tādā veidā, lai nepieciešamības gadījumā varētu nodrošināt tiem piekļuvi un spēt tos uzrādīt sadarbības iestādei vai citām kompetentajām ES fondu uzraudzībā iesaistītajām institūcijām.

12. Pētniecības organizācija PSD iedalītās jaudas aprēķinus laika vai finanšu izteiksmē veic, pamatojoties uz ticamiem un izsekojamiem datiem, kas izriet no pētniecības organizācijas uzskaites datiem vai resursu vadības sistēmas finanšu, personāla un pamatdarbības procesu uzskaitē un nodrošina, ka uzskaitē par PSD ierobežojuma ievērošanu ir pierādāma ar atbilstošiem apliecinātajiem dokumentiem.

13. Ja pētniecības organizācija ikgadējās uzraudzības periodā konstatē, ka ir pārsniegts MK noteikumu Nr. 88 42. punktā minētais 20 % ierobežojums no pētniecības infrastruktūras kopējās gada jaudas laika vai finanšu izteiksmē vai konstatē, ka pētniecības infrastruktūra tiek izmantota citai saimnieciskai darbībai, kas nav uzskatāma par PSD, tā saskaņā ar vienošanos par projekta īstenošanu noteiktajā termiņā iesniedz sadarbības iestādē pārskatu un ziņojumu par konstatēto pārkāpumu (turpmāk – ziņojums) atbilstoši MK noteikumu Nr. 88 44. punktā noteiktajam.

IV. PSD uzraudzības pamatprincipi

14. Sadarbības iestāde saskaņā ar šo metodiku nodrošina veikto investīciju atbilstības uzraudzību visā pētniecības infrastruktūras ikgadējās uzraudzības periodā atbilstoši MK noteikumu Nr. 88 43. un 44. punktā noteiktajam.

15. Sadarbības iestāde veic izlases veida pārbaudes PSD nosacījumu ievērošanas uzraudzībai pie noslēguma maksājuma pieprasījuma un pētniecības infrastruktūras ikgadējās uzraudzības perioda beigās, nosakot izlases veida pārbaudi apjomu atbilstoši projektu riska līmenim.

16. Sadarbības iestādei ir tiesības pētniecības organizācijai pieprasīt iesniegt PSD pārskatus projekta visa ikgadējās uzraudzības perioda laikā, tai skaitā gadījumos, kad saņemta informācija par PSD nosacījumu pārkāpumu no kompetentām iestādēm vai no trešajām personām.

17. Saņemot metodikas 13. punktā minēto pētniecības organizācijas pārskatu un ziņojumu, veicot metodikas 15. punktā noteiktās izlases veida pārbaudes vai saņemot informāciju atbilstoši metodikas 16. punktam, sadarbības iestāde izvērtē tās atbilstību, ņemot vērā MK noteikumos Nr. 88 noteikto, vienošanās par projekta īstenošanu noteikto un šajā metodikā norādīto, tai skaitā:

17.1. izvērtē pētniecības infrastruktūras ekspluatācijas darbību raksturu (PSD, darbība, kurai nav saimniecisks raksturs);

17.2. veic PSD aprēķina atbilstības pārbaudi;

17.3. nepieciešamības gadījumā pieprasa informācijas precizēšanu, paskaidrojumus vai papildinājumus, tai skaitā pētniecības organizācijas grāmatvedības politiku vai kārtību;

17.4. piemēro publiskā finansējuma atgūšanas mehānismu, kas skaidrots šīs metodikas V. sadaļā, ja kādā no kalendārajiem gadiem pētniecības infrastruktūras ikgadējās uzraudzības periodā tiek konstatēts, ka PSD iedalītā jauda laika vai finanšu izteiksmē pārsniedz 20 % no pētniecības infrastruktūras kopējās gada jaudas laika vai finanšu izteiksmē.

18. Ja sadarbības iestādei rodas šaubas par pētniecības organizācijas sniegto datu ticamību, pētniecības organizācijai ar dokumentiem (līgumi, rēķini, izdrukas no grāmatvedības reģistriem, grāmatvedības politikas u.c.) ir jāpierāda, ka tās sniegtā informācija ir patiesa.

19. Pamata informācija, kas var tikt izmantota izvērtējot iesniegto pētniecības organizācijas ziņojumu un pārskatu:

19.1. šīs metodikas 13. punktā minētais pētniecības organizācijas pārskats un ziņojums, kā arī atbilstoši metodikas 17.3. apakšpunkta pieprasījumam pētniecības organizācijas sniegtā papildus un precizētā informācija;

19.2. pētniecības organizācijas kārtība PSD uzraudzībai, kas izstrādāta atbilstoši metodikas 8. punktā noteiktajam (grāmatvedības politikas apraksts);

19.3. apgrozījuma pārskats par konkrētu pārskata gadu, kur raksturo pētniecības organizācijas finanšu plūsmas sadalījumā pa izdevumu ekonomiskās klasifikācijas kodiem (ja attiecināms) un darbību veidiem, ievērojot to raksturu;

19.4. budžeta izpildes pārskats, kas sagatavots atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem par Gada pārskata sagatavošanas kārtību¹¹. Gada pārskati ir publiski pieejama informācija, kuru var salīdzināt ar pētniecības organizācijas iesniegto informāciju, piemēram, ieņēmumu apjomu, veidus, pozīcijas "citi ieņēmumi" vai "iepriekš neklasificētie ieņēmumi", tādējādi izvērtējot, vai norādītais ieņēmumu apmērs ir atbilstošs. Vienlaikus uzraudzības pārbaudes procesā jāņem vērā, ka informācija, ko iesniedz pētniecības organizācija, ne vienmēr ir salīdzināma ar publiski pieejamo informāciju (ja budžeta izpildes veidlapā tiek norādīta informācija pēc naudas plūsmas principa, bet iesniegta ir informācija pēc uzkrāšanas principa);

19.5. dati no uzskaites sistēmas finanšu, personāla un pamatdarbības procesu uzskaitē (ja tāda pētniecības organizācijā ir un ja attiecināms);

19.6. cita informācija, kas sadarbības iestādei ir pieejama pārbaudes brīdī (informācija, kas pieprasīta no pētniecības organizācijas, publiski pieejama informācija, informācija, kas saņemta no trešās puses, audita un revīziju ziņojumi u.c.).

20. Nepieciešamības gadījumā sadarbības iestāde var veikt pārbaudi pētniecības organizācijā, lai gūtu pārliecību par pētniecības organizācijas iesniegto datu atbilstību pētniecības organizācijas grāmatvedības politikā vai kārtībā noteiktajam, vienošanās par projekta īstenošanu noteiktajam un MK noteikumu Nr. 88 prasībām. Sadarbības iestāde izvērtē nepieciešamību veikt pārbaudi projekta īstenošanas vietā, ja pētniecības organizācijas iesniegtā informācija un publiski pieejamā informācija atšķiras vai pētniecības organizācijas iesniegtā informācija nerada pārliecību par tās atbilstību prasībām un pētniecības organizācijas papildus sniegtie paskaidrojumi nerada pārliecību par informācijas atbilstību vienošanās par projekta īstenošanu noteiktajam un MK noteikumu Nr. 88 prasībām.

21. Pārbaudes projekta īstenošanas vietā veikšanas kārtību nosaka sadarbības iestādes iekšējie noteikumi.

¹¹ Ministru kabineta 2021. gada 28. septembra noteikumi Nr. 652 "Gada pārskata sagatavošanas kārtība". Pieejami: <https://likumi.lv/ta/id/326425>

V. Atgūšanas mehānisms 1.1.1.2. pasākuma projekta darbībai, kurai nav saimnieciska rakstura

22. Sadarbības iestāde pētniecības organizācijai piemēro nelikumīgā komercdarbības atbalsta atgūšanas mehānismu, ja pētniecības infrastruktūras, kas ir paredzēta darbībai, kurai nav saimnieciska rakstura (ar saimniecisku darbību nesaistīts 1.1.1.2. projekts vai projekta daļa), izmantojums PSD īstenošanai pārsniedz 20 % no šīs pētniecības infrastruktūras kopējās gada jaudas laika vai finanšu izteiksmē (atbilstoši pētniecības organizācijas izvēlētai uzskaites metodei). Nelikumīgā komercdarbības atbalsta atgūšanas mehānisma atgūšanas procedūru piemēro arī tad, ja konstatēts, ka tiek veikta cita saimnieciskā darbība pētniecības infrastruktūrā, kura ir paredzēta tikai darbības, kurai nav saimnieciska rakstura, veikšanai.

23. Ja sadarbības iestāde konstatē, ka ir pārkāptas MK noteikumu Nr. 88 noteiktās komercdarbības atbalsta kontroles normas, pētniecības organizācijai ir pienākums atmaksāt sadarbības iestādei saņemto nelikumīgo komercdarbības atbalstu kopā ar procentiem no līdzekļiem, kas ir brīvi no komercdarbības atbalsta, atbilstoši [Komercdarbības atbalsta kontroles likuma](#)¹² IV vai V nodaļas nosacījumiem.

24. Atgūstamā publiskā finansējuma (ja $J > 20\%$) aprēķina (bez procentiem) kārtība:

$$A = J * F / P$$

A – atgūstamais publiskais finansējums;

J – jaudas apmērs konkrētajā ikgadējās uzraudzības pārskata periodā;

F- publiskais finansējums infrastruktūras attīstībai

P – pārskata perioda kopējais ilgums (infrastruktūras amortizācijas periods).

Piemērs:

Publiskais finansējums pētniecības infrastruktūras vienības attīstībai				F = 500 000 EUR	
Pētniecības infrastruktūras ikgadējās uzraudzības periods				P = 10 gadi	
Pētniecības infrastruktūras ikgadējās uzraudzības perioda gads	2025.gads	2026.gads	2027.gads	2028.gads	2029.gads
Saimnieciskai darbībai iedalītā jauda (J)	15 %	15 %	30 %	15 %	25 %
Atgūstamā publiskā finansējuma A (ja $J > 20\%$) aprēķinā izmantojamā formula					
$A = (J * F) / P$					
Atgūstamā publiskā	0	0	15 000	0	12 500

Apraksts.

- 1.1.1.2. pasākuma projekta ietvaros iegādātās pētniecības infrastruktūras vienības publiskā finansējuma apmērs 500 000 euro;
- ikgadējās uzraudzības periods, kas vienāds ar pētniecības infrastruktūras ikgadējās uzraudzības periodu, ir 10 gadi;

Konstatējums ikgadējās uzraudzības pārskata periodā:

- pēcuuzraudzības periodā vienā no ikgadējās uzraudzības pārskata gadiem (2027.g.) PSD veikta 30 % apmērā no kopējās iegādātās pētniecības infrastruktūras jaudas konkrētajā pārskata gadā un vienā no pārskata gadiem (2029.g.) PSD veikta 25 % apmērā no kopējās infrastruktūras jaudas konkrētajā pārskata gadā. **!!! Tādējādi 30 % no publiskā finansējuma, kas attiecināms uz 2027. gadu un 25 % no publiskā finansējuma, kas attiecināms**

¹² Komercdarbības atbalsta kontroles likums pieejams:
<https://likumi.lv/doc.php?id=267199>

uz 2029. gadu, ir izmantoti saimnieciskās darbības veikšanai un ir atgūstami (ir jāatgūst visa saimnieciskajai darbībai izlietotā publiskā finansējuma daļa, nevis tikai daļa, kas pārsniedz 20%).

Aprēķins atgūstamajam finansējumam:

[atgūstamais publiskais finansējums 2027. gads] = 0,3 x 500 000 euro/10 gadi = 15 000 euro (plus atgūšanas procenti).

[atgūstamais publiskais finansējums 2029. gads] = 0,25 x 500 000 euro/10 gadi = 12 500 euro (plus atgūšanas procenti).

25. Pētniecības organizācijai ir pienākums atmaksāt atgūstamo finansējumu kopā ar procentiem, kādus publicē Eiropas Komisija saskaņā ar Komisijas regulas Nr. [794/2004](#) 10. pantu, tiem pieskaitot 100 bāzes punktus, no dienas, kad nelikumīgs komercdarbības atbalsts tika nodots labuma saņēmēja rīcībā, līdz tā atgūšanas dienai, ievērojot Komisijas regulas Nr. [794/2004](#) 11. pantā noteikto procentu likmes piemērošanas metodi.

VI. Kombinēta atbalsta projekta ar saimniecisko darbību saistīta projekta daļa

26. Kombinēta atbalsta projekta ar saimniecisko darbību saistītai projekta daļai publiskā finansējuma atbalsta intensitāte nepārsniedz Komisijas regulas Nr. 651/2014 26. panta 6. punktā noteikto robežvērtību, t.i., 50 %¹³ no projekta attiecināmajām izmaksām;

27. Īstenojot kombinēta atbalsta projektu, veic vidējās svērtās publiskā finansējuma intensitātes aprēķināšanas pamatojumu un vidējās svērtās publiskā finansējuma intensitātes aprēķinu (MK noteikumu Nr. 88 1. pielikums), ko veic atbilstoši MK noteikumu Nr. 88 2. pielikumā minētajai kombinēta atbalsta veida projekta, finansējuma saņēmēja un sadarbības partnera daļas vidējās svērtās publiskā finansējuma intensitātes aprēķināšanas metodikai.

28. Kombinēta atbalsta projekta gadījumā tiek nošķirta projekta daļa, kas ietver saimnieciskās darbības no projekta daļas, kas neietver saimnieciskās darbības.

29. Materiālo aktīvu, tostarp zinātniskā aparātūra, aprīkojums, instrumentu komplekti, informācijas un komunikāciju tehnoloģijas infrastruktūra, lietojuma ikgadējo uzraudzību var veikt pa aktīvu attīstības blokiem, ja aktīvi ir savstarpēji saistīti, iegādāti attīstības bloka ietvaros atbilstoši projekta iesniegumā paredzētajam, un attīstības bloka aktīvi veido vienu iekārtu komplektu konkrētam pētniecības virzienam. Ar saimniecisko darbību saistītu un ar saimniecisko darbību nesaistītu izmantojumu aktīviem aprēķina no šo aktīvu noslodzēm mašīnstundās, t.i. lieto jaudas laika izteiksmi un, izmantojot uzkrātos datus, nosaka faktisko aktīvu kopas, kas iegādāta viena projekta ietvaros, izmantošanas attiecību saimnieciskām darbībām.

30. Tā kā kombinēta tipa projektos tiek izmantoti vidējie svērtie lielumi, lai pārliecinātos, ka projektā visa projekta dzīves cikla laikā (10 gadi atbilstoši MK noteikumu Nr. 88 59. punktam) saimnieciskās darbības proporcija nepārsniedz to saimnieciskās daļas īpatsvaru, kas tika paredzēta projekta iesnieguma apstiprināšanas brīdī, tiek veikta uzraudzība, piemērojot faktiskās saimnieciskās darbības izmantošanas proporcijas pret jaudu (iekārtas kapacitāte izteikta stundās). Kombinēta projekta gadījumā jālieto vienota pieeja metodes aprēķinam, gan saimnieciskai, gan nesaimnieciskai daļai jālieto viena metode (laika).

¹³ MK noteikumu Nr. 88 53. punkts.

31. Jaukta izmantojuma gadījumā saimnieciskās darbības daļai aktīvu lietojuma gada norma, izteikta stundās amortizācijas periodā, nedrīkst pārsniegt saimnieciskās darbības procentuālo lielumu, kāds bija noteikts uz atbalsta piešķiršanas brīdi.

32. Ar saimniecisko darbību saistītas projekta daļas ietvaros ir pieļaujamas aktīvu izmantojuma svārstības gadu ietvaros. Finansējuma saņēmējs veic ikgadēju saimnieciskās darbības īpatsvara uzraudzību, bet, izmantojot pašdeklarācijas principu, ziņo sadarbības iestādei, ja tiek pārsniegts valsts atbalsta piešķiršanas dienā prognozētais saimniecisko pamatdarbību īpatsvars. Atgūstamā valsts atbalsta aprēķinu veic un nelikumīgi saņemto publisko finansējumu atgūst vienu reizi projekta dzīves cikla perioda beigās.

33. Atgūstamā valsts atbalsta aprēķinu veic un nelikumīgi saņemto publisko finansējumu atgūst, ja kombinēta atbalsta projekta ar saimniecisku darbību saistītas projekta daļas ietvaros modernizētās pētniecības infrastruktūras izmantojums saimniecisko pamatdarbību īstenošanai pārsniedz valsts atbalsta piešķiršanas dienā prognozēto saimniecisko pamatdarbību īpatsvaru.

34. Šīs metodikas 33. punktā minētajā gadījumā atgūstamā valsts atbalsta apmēru (bez procentiem) par visu infrastruktūras amortizācijas periodu aprēķina, izmantojot šādu formulu:

$$A = F_K * (S_F - S_P) * ((K - I) + I / 1.21 * 0.21), \text{ kur}$$

A – atgūstamais valsts atbalsta apmērs, *euro*;

F_K – kopējās izmaksas, *euro*;

I – publiskā finansējuma intensitāte saimnieciskai darbībai, %;

K – publiskā finansējuma intensitāte nesaimnieciskai darbībai, %;

S_P – valsts atbalsta piešķiršanas dienā prognozētais saimniecisko pamatdarbību īpatsvars, %;

S_F – vidējais svērtais saimniecisko darbību īpatsvars visā infrastruktūras amortizācijas periodā, %;

1.21 un 0.21 – PVN korekcija.

35. Šīs metodikas 34. punktā aprēķinātajam atgūstamā valsts atbalsta apmēram pievieno procentus. Procentu likmes nosaka atbilstoši Paziņojumam par procentu likmēm¹⁴. Vienlaikus ievēro Komisijas regulas Nr. 794/2004 11. panta nosacījumus.

Pielikums: Veidlapa PSD uzraudzībai finanšu vai laika izteiksmē uz 2 lpp.

¹⁴ Informācija par pašreizējām valsts atbalsta atgūšanas procentu likmēm ir pieejama paziņojumā par procentu likmēm, kas pieejams tīmekļa vietnē:

https://competition-policy.ec.europa.eu/state-aid/legislation/reference-discount-rates-and-recovery-interest-rates/reference-and-discount-rates_en.